

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2015

KRONOBERGS LÄN

En sammanfattning av prognosen
för arbetsmarknaden 2015-2016

En försiktig återhämtning stärker Sveriges konjunktur på sikt

Den globala ekonomin växer i förhållandevis långsam takt även 2015, men under 2016 bedöms tillväxten komma att accelerera. Det är de amerikanska hushållen och företagen som kommer att hålla i taktspinnen, och deras agerande leder till ökad export för både asiatiska och europeiska företag. Det går lite sämre för tillväxtekonomierna, och det är främst en stadig inbromsning av tillväxten i Kina som ligger bakom detta. Samtidigt har utsikterna för euroområdet ljusnat något, och det betyder att området sakta men säkert vandrar in på allt fastare mark. Sammantaget gynnar utvecklingen svenska exportföretag, även om exportutvecklingen blir svag också under 2015.

Återhämtningen i omvärldskonjunkturen gör förstås att utsikterna ljusnar även för Sverige, men sammantaget är det dock den inhemska efterfrågan som förblir tillväxtmotorn i svensk ekonomi. De svenska hushållens inkomster fortsätter att utvecklas väl samtidigt som deras förmögenhet stigit kraftigt. De har dessutom uppvisat ett rekordstort sparande. Det talar för en god utveckling av den privata konsumtionen. Den offentliga konsumtionen förstärks, vilket bland annat förklaras av den demografiska utvecklingen, samtidigt som investeringskonjunkturen förbättras. BNP beräknas öka med 2,5 procent 2015 och med 3,0 procent 2016.

Trög utveckling på länets arbetsmarknad trots positiva företag

Det allt stabilare läget i omvärldsekonomin återspeglas även i den framtidsbild som länets arbetsgivare ger i vårens undersökning. Drygt 60 procent av länets privata företag förväntar sig en ökad efterfrågan på sina varor och tjänster det närmaste halvåret och endast ett fåtal tror på en försämring. Detta indikerar att förväntningarna bland länets företag är något starkare än normalt.

Försiktigt stigande sysselsättning

Tillgängliga data indikerar också en försiktig uppgång vad det gäller länets sysselsättning under inledningen av 2015. Kronobergs län har dock haft en fallande sysselsättning både under 2012 och 2013, i motsats till riket som ökat under samma period. Nedgången under 2013 kan nästan helt förklaras av att den, för länet, så viktiga industrisektorn kraftigt minskade antalet anställda. En stark inhemsk köpkraft, stigande efterfrågeförväntningar hos länets arbetsgivare samt att länets personalstyrka nyttjas i större utsträckning än tidigare innebär ändå att det förväntas bli fler jobb-

tillfällen och det sker en försiktig stegring i länets sysselsättning under prognosperioden. Arbetsförmedlingen bedömer att antalet sysselsatta i länet ökar med 1 100 personer till slutet av 2016.

Arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå

Trots att konjunkturen stärks och sysselsättningen förväntas stiga så förändras länets arbetslöshet mycket lite under prognosperioden. Den starka återhämtning som skedde på länets arbetsmarknad med en fallande arbetslöshet under första halvåret 2014 bromsade successivt in för att i början av 2015 helt stanna av och i april steg arbetslösheten jämfört med ett år tidigare. En delförklaring till att länets arbetslöshet nu ökar är en kraftig ökning av arbetskraften som, sett i ett kortare perspektiv, gör att antalet personer som ställer sig till arbetsmarknadens förfogande växer snabbare än sysselsättningsökningen. En annan förklaring är att länets arbetslöshetsstruktur förändrats. Arbetsförmedlingen räknar nu med att det totala antalet inskrivna arbetslösa i länet stiger och uppgår till 8 100 personer, eller motsvarande 8,6 procent, under fjärde kvartalet 2015. Under 2016 bedöms antalet inskrivna arbetslösa att minska med 200 personer och mot slutet av året förväntas länets arbetslöshetsnivå ligga på 8,2 procent eller motsvarande 7 900 personer.

Fortsatt stora utmaningar väntar länets arbetsmarknad

Trots relativt goda konjunkturella utsikter så svarar inte länets arbetslöshetsutveckling mot den växande efterfrågan. Arbetslösheten är fortfarande relativt hög och konkurrensen om de lediga jobben är stor. Samtidigt höjer arbetsmarknaden kraven på skicklighet och erfarenhet och många arbetsökande tycks inte fullt ut matcha arbetsgivarnas efterfrågade kompetens. Denna tude-lade arbetsmarknad visar inga tydliga tecken på att förändras inom den närmsta tiden, vilket kan komma att utgöra ett stort problem för länets framtida tillväxt. Länets arbetsmarknad står därför inför en rad utmaningar:

- Drygt en tredjedel av samtliga inskrivna arbetslösa i Kronoberg har högst förgymnasial utbildning. Många av dessa har också långa tider i arbetslöshet. Med tanke på att nästan samtliga varaktiga arbeten kräver fullgjord gymnasieutbildning är arbetsmarknadsutsikterna inte goda för korttidsutbildade.
- 71 procent av dem som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen tillhör numera grupper av arbetslösa med en utsatt ställning på arbetsmarknaden. Det är även denna grupp som stått för ökningen av arbetslösheten de senaste åren. De aktuella siffrorna för in-ledningen av 2015 pekar på att denna stigande trend håller i sig.
- För gruppen korttidsutbildade utrikesfödda är framtidsutsikterna dystra. Gruppen har det mycket svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Instrumenten i integrationsprocessen gällande personer med en lägre utbildningsnivå behöver därför ses över och effektiva utbildningsvägar måste skapas för att gruppen inte ska hamna i ett mer permanent utanförskap.
- Trots hög arbetslöshet har bristen på arbetskraft stigit i länet under våren. Flertalet av bristyrkena kräver en längre eftergymnasial utbildning eller ställer höga krav på yrkesfärdigheter och hantverksskicklighet, vilket många av de arbetsökande inte har.
- Särskilt hög är bristen inom länets offentliga tjänstesektor där mer än varannan arbetsgivare upplevt en arbetskraftsbrist vid rekryteringar de senaste sex månader. Här är det extra viktigt att komma till rätta med dessa bristsituationer för att få delar av samhällets grundfunktioner att fungera så bra som möjligt.